

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisivunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

CONSILIUL EUROPEI

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA a III-a

IN CAUZA POPESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI (Nr. 1)

(Cererea nr. 49234/99)

HOTĂRÂRE

STRASBURG

26 aprilie 2007

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile stabilite la articolul 44 paragraful 2 din Convenție. Acestei hotărâri i se pot aduce modificări de formă.

În cauza Dumitru Popescu împotriva României (nr. 1),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formată din :

Domnii B.M. ZUPANČIČ, *președinte*,

C. BÎRSAN,

Doamnele E. FURA-SANDSTRÖM,

A. GYULUMYAN,

Domnii. E. MYJER,

DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,

Doamna I. BERRO-LEFÈVRE, *judcători*,

și Domnul S. QUESADA, *grefier de secție*,

După deliberarea ce a avut loc în camera de consiliu, la data de 29 martie 2007,

pronunță hotărârea următoare, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 49234/99 îndreptată împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, domnul Dumitru Popescu (« reclamantul »), a sesizat Comisia Europeană a Drepturilor Omului la data de 14 aprilie 1999 în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția).

2. Reclamantul care a beneficiat de asistență judiciară, a fost reprezentat de domnul I. Olteanu, avocat la București. Guvernul român (Guvernul) este reprezentat de agentul guvernamental, doamna, Beatrice Ramașcanu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamantul invocă, în esență, că a fost supus la rele tratamente cu ocazia interpelării sale de către forțele speciale de poliției și a interogatoriului său, la 27 și 28 aprilie 1998.

4. Prin decizia din 12 mai 2005, camera a declarat cererea parțial admisibilă. Ea a decis să conexeze cu fondul excepția ridicată de Guvern în ceea ce privește ne epuizarea căilor de recurs interne, susceptibile, în opinia sa, de a remedia pe plan intern pretinsa nerespectare a articolului 3 din Convenție.

5. Atât reclamantul cât și Guvernul au depus observații scrise complementare (articolul 59 paragraful 1 din regulament).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamantul s-a născut în 1964. În prezent, el este deținut la penitenciarul Rahova.

1. Interpelarea reclamantului de către polițiștii din Baia Mare, la data de 23 aprilie 1998, și prima reținere preventivă a reclamantului

7. La 23 aprilie 1998, în jurul orei 14:30, pe când participa la funeraliile unei rude de la Baia Mare, reclamantul a fost reținut de polițiștii de la secția de poliție din Baia Mare, care i-au pus cătușe și l-au condus la aeroportul din Cluj, unde l-au îmbarcat într-un avion cu destinația București. Pe toată durata zborului, reclamantul a fost escortat de polițiști și a fost încătușat. Cele două echipe de polițiști care îl așteptau la aeroportul din București l-au condus la sediul Inspectoratului General de Poliție («IGP »). Colonelul P., de la secția de urmăriri penale, i-a solicitat să dea o declarație referitoare la anumite evenimente la care se pare că ar fi participat în noaptea de 16/17 aprilie, 1998, la aeroportul militar Otopeni, când o mare cantitate de țigări a fost descărcată dintr-un avion înmatriculat în Ucraina și a fost introdusă ilegal pe teritoriul românesc.

8. La 24 aprilie 1998, la ora 1:20, un polițist de la secția de urmăriri penale a IGP a dispus reținerea preventivă a reclamantului pentru o durată de 24 de ore, în temeiul articolelor 143 și 148 h) combinate, din codul de procedură penală (CPP). În ordonanța prin care s-a dispus reținerea, el a indicat că reclamantul era suspectat că ar fi introdus ilegal în țară, pe cale aeriană, trei mii de cartușe de țigări în valoare de 600 000 de dolari americani (USD) și că le-ar fi scos din incinta aeroportului Otopeni fără efectuarea vămii, în vederea comercializării acestora. El a mai considerat că existau probe și indicii temeinice în ceea ce privește vinovăția reclamantului, fără a indica, totuși, care sunt acestea.

9. Reclamantul a fost după aceea încarcerat în arestul IGP.

10. În jurul orei 15:00, el a fost condus la biroul colonelului P. pentru a da o nouă declarație în ceea ce privește faptele în cauză.

11. Mai târziu, el a fost condus la procurorul de pe lângă curtea de apel militară, unde a fost supus unui interogatoriu timp de mai multe ore, în prezența avocatului său. Procurorul însărcinat cu ancheta l-a informat că el era urmărit pentru complicitate în cadrul unei operațiuni de contrabandă și i-a cerut să nu părăsească localitatea sa de domiciliu și să se prezinte la parchet la următoarele convocări, însoțit de avocatul său.

12. Către ora 22:00, reclamantul a fost dus din nou în arestul IGP. El a fost încarcerat acolo timp de două sau trei ore.

13. La 25 aprilie, 1998, în jurul orei 1:20, el a fost repus în libertate.

14. La 9 octombrie, 1998, el s-a plâns procurorului general de la parchetul de pe lângă Curtea de Apel împotriva privării ilegale de libertate de către polițiștii de la Baia Mare care l-au reținut și transportat la București sub escortă la 23 și 24 aprilie 1998.

15. La 25 noiembrie 1998, un procuror de la parchetul militar teritorial București a dat o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale în favoarea polițiștilor în cauză. El a arătat că aceștia au acționat la ordinul șefului poliției judiciare atunci când l-au arestat pe reclamant și l-au adus la

București sub escortă, ca urmare a faptului că el era urmărit penal de parchetul militar din București. El a considerat că nu exista nici un indiciu care ar fi putut să dea de gândit că polițiștii au comis abuzuri sau că și-au depășit limitele de competență și că, în consecință, ei nu puteau face obiectul unor urmăriri penale nici pentru privare ilegală de libertate – infracțiune pedepsită de articolul 266 paragraful 1 din codul penal –, și nici pentru comiterea vreunei alte infracțiuni.

2. Cercetarea reclamantului de către membrii serviciului de intervenții și acțiuni speciale de la Ministerul de Interne și incidentul din 27 aprilie 1998

16. La 27 aprilie, 1998, în jurul orei 22:00, reclamantului, care se afla la volanul mașinii sale, i s-a blocat trecerea de către două mașini. În opinia sa, derularea faptelor s-a petrecut în succesiunea următoare. Mai mulți indivizi în ținută civilă au sărit din cele două mașini – neavând nici un fel de însemne distinctive ale poliției sau ale unei alte autorități de stat –, au deschis ușa mașinii sale și, fără a-și declina identitatea, l-au amenințat cu o armă de foc pentru a-l face să nu opună nici un fel de rezistență. Ei l-au scos din mașina sa și i-au aplicat lovituri cu picioarele și cu pumnii. Reclamantul a început să țipe, cerând ajutorul poliției. Fără să-i dea nici o explicație, agresorii i-au pus cătușele și l-au lovit în continuare cu bastoanele până când el a leșinat. Ei l-au pus după aceea într-una din mașinile lor și l-au dus la sediul IGP. Reclamantul a aflat acolo că indivizii care l-au agresat făceau parte din personalul serviciului de intervenții și acțiuni speciale (« SIAS »), subordonat Ministerului de Interne.

17. Guvernul contestă versiunea faptelor prezentată de reclamant. În opinia sa, cei patru membri ai SIAS au acționat la ordinul mai multor șefi ierarhici care le-au solicitat să-l identifice, să-l rețină și să-l conducă pe domnul Popescu în fața procurorului; unul din ei purta uniformă militară cu inscripția « poliție ». Ei și-ar fi declinat identitatea și l-ar fi avertizat pe

reclamant că trebuiau să-l aducă la postul de poliție. Deoarece reclamantul s-a opus și a reacționat brusc, ca și cum ar fi avut o armă sub vestă, polițiștii – știind că el era suspectat că a săvârșit infracțiunea deosebit de gravă de contrabandă –, s-au străduit să-l imobilizeze cu ajutorul cătușelor, cauzându-i astfel câteva răni superficiale. Această versiune a faptelor este confirmată printr-un proces-verbal întocmit chiar în ziua intervenției celor patru membri ai SIAS ca și prin declarațiile membrilor SIAS date la parchet la 1 mai 1998, acte depuse la dosar de Guvern.

18. Colonelul P., de la secția de urmăriri penale a IGP, care a fost deja anchetat la 24 aprilie 1998, i-a cerut să recunoască faptul că, în noaptea 16/17 aprilie, 1998, el a introdus ilegal pe teritoriul român țigări în vederea comercializării. Reclamantul a cerut să fie audiat în prezența avocatului său, dar s-a lovit de un refuz. El recunoaște că, în noaptea 16/17 aprilie, 1998, la aeroportul militar Otopeni, a participat, în calitate de director general al unei societăți de afretare de avioane, la descărcarea țigărilor care se aflau la bordul unui avion IL-76 înmatriculat în Ucraina. El a declarat că a considerat această operațiune ca fiind autorizată, deoarece se desfășura la dispoziția și sub supravegherea directă a colonelului T., inspector șef la serviciul de protecție a oamenilor politici și a înalților demnitari de stat, subordonat Ministerului de Interne. Interogatoriul ar fi durat cca. 11 ore. În această perioadă de timp, colonelul P. nu i-ar fi permis reclamantului nici să iasă din birou și nici să dea un telefon acasă sau avocatului său.

19. Guvernul contestă durata sus-menționată. În opinia sa, în noaptea 27/28 aprilie 1998, colonelul P. a discutat pur și simplu cu reclamantul în biroul său și în prezența a doi sub-ofițeri de poliție, în legătură cu diverse chestiuni legate de afretarea (închirierea pe termen limitat) avioanelor.

20. La 28 aprilie, 1998, în jurul orei 9, reclamantul a fost condus la parchetul curții de apel militare și a fost prezentat procurorului D.

21. După aceea, a fost adus înapoi la sediul IGP, unde a fost plasat în paza a doi membri SIAS.

22. La 29 aprilie, 1998, la ora 1 dimineața, el a fost eliberat, după ce a fost informat că trebuia să se prezinte în aceeași zi la parchet pentru alte investigații.

3. Arestul preventiv al reclamantului

23. La 29 aprilie, 1998, în jurul orei 14:00, reclamantul s-a prezentat la parchet. După ce l-a audiat, procurorul D., a dispus arestarea preventivă pe o durată de treizeci de zile (adică, până la 28 mai, 1998) în temeiul articolului 148 h) CPP. În dispoziția de încarcerare, el a indicat că reclamantul era suspectat de contrabandă și de participare la o asocieră pentru săvârșirea de infracțiuni, infracțiuni pedepsite de articolele 323 din Codul Penal și articolele 175 și 179 coroborate, din Legea nr. 141/1997, pentru care el era pasibil de pedeapsă de la cinci la cincisprezece ani de închisoare. El a menționat în continuare că menținerea în libertate a

reclamantului era un pericol pentru ordinea publică, fără să vină cu precizări în acest sens.

24. La 29 aprilie, 1998, reclamantul a fost încarcerat în incinta parchetului de pe lângă tribunalul din București. La cererea parchetului, tribunalul militar teritorial a prelungit după aceea arestarea preventivă a reclamantului cu perioade succesive cuprinse între 18 și 30 de zile, menținerea în arest preventiv fiind considerată necesară ca urmare a lipsei de sinceritate a reclamantului și a complexității cauzei, a amplexării sale și a implicațiilor la nivel național.

25. Prin hotărârea definitivă din 28 iulie 1998, curtea de apel militară a dispus punerea în libertate a reclamantului datorită faptului că nu mai existau motivele care justificau înainte arestarea sa preventivă.

26. La 28 iulie, 1998, reclamantul a fost pus în libertate.

4. Acțiunea penală îndreptată împotriva polițiștilor de la IGP și a membrilor SIAS după incidentul din 27 aprilie 1998

27. La 28 aprilie, 1998, reclamantul i-a înaintat lui D., procuror militar de la parchetul general al Curții supreme de justiție, o plângere împotriva unor polițiști de la secția de urmărire penală a IGP și a patru membri ai SIAS pentru arestarea preventivă ilegală și cercetare abuzivă.

28. Procurorul D. a dispus atunci ca reclamantul să fie imediat supus unei expertize medico-legale. El a dispus prezentarea la parchet a doi medici de la Institutul de medicină legală Mina Minovici (București).

Aceștia l-au examinat pe reclamant la 28 aprilie 1998 și au constatat că prezenta la nivelul brațelor, picioarelor, ca și pe diverse zone a toracelui, sternului și a zonei lombare, de excoriații și echimoze care puteau fi rezultatul unor lovituri aplicate cu un corp contondent la 27 sau la 28 aprilie 1998, vindecarea acestora necesitând cinci până la șapte zile de îngrijire medicală.

29. La 30 aprilie 1998, reclamantul a fost examinat din nou, la ordinul parchetului, de către medici de la institutul sus-menționat; aceștia au confirmat constatările anterioare, relevând de altfel și prezența pe coapsa stângă a reclamantului, a unui hematom care nu era vizibil la data examenului medical precedent.

a) Rezoluția de neîncepere a urmăririi penale din 14 octombrie 1998

30. La 14 octombrie 1998, locotenent-colonelul T., procuror militar din cadrul secției parchetelor militare de la Curtea supremă de justiție, a pronunțat, în legătură cu cei trei polițiști de la secția de urmărire penale de la IGP și cu cei patru membri SIAS implicați în evenimentele care au avut loc la 27 și 28 aprilie 1998 o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale în ceea ce privește capetele de acuzare de conduită abuzivă prin recurgerea la lovituri și la alte acte violente, de privare ilegală de libertate și de abuz în serviciu, infracțiuni pedepsite respectiv de articolele 250 paragraful 2, art. 189 și respectiv art. 246 din codul penal.

31. Procurorul militar a considerat că agenții din cadrul Ministerului de interne care au dispus membrilor SIAS să-l rețină pe reclamant la 27 aprilie 1998 și să-l conducă la sediul IGP au acționat la ordinul verbal al parchetului militar al Curții supreme de justiție, ordin pe care ei nu-l puteau verifica sau refuza având în vedere condițiile specifice impuse de urgența cazului. El a considerat de altfel că ei au intervenit în scopul de a-l prezenta pe reclamant procurorului și că ei au acționat de bună credință, fiind convinși de legalitatea ordinului dat de șefii lor ierarhici.

32. În ceea ce-i privește pe cei patru membri SIAS, procurorul militar a conchis că ei au recurs la forță doar pentru a-l imobiliza pe reclamant, care, fiindu-i frică, încercase să fugă. El a arătat în acest sens că rănilor constatate în certificatul medico-legal din 28 aprilie 1998 erau superficiale, ceea ce este de natură a dovedi că forța exercitată împotriva reclamantului a fost de mică intensitate și că mijloacele folosite erau adecvate și nu disproportionale față de scopul misiunii, și anume, reținerea celui în cauză.

33. În sfârșit, procurorul militar a transmis cauza la secția anticorupție a parchetului de pe lângă Curtea supremă de justiție pentru ca aceasta să ancheteze eventuala implicare în această cauză a șefilor parchetului de la instanța supremă.

b) Rezoluția de neîncepere a urmăririi penale din 11 februarie 1999

34. La 11 februarie 1999, prim procurorul secției anticorupție a parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a pronunțat o rezoluție

de neîncepere a urmăririi penale în legătură cu procurorii care se aflau la conducerea parchetului la data faptelor în litigiu. Constatând că aceștia din urmă nu mai dețineau funcțiile pe care le aveau în acea perioadă, el remarcă faptul că în aprilie 1998 ei au dispus efectiv cadrelor de la Ministerul de Interne să-l găsească pe reclamant și să-l conducă în fața procurorului militar care a pus în mișcare o acțiune penală împotriva acestuia pentru contrabandă și asociere pentru săvârșirea de infracțiuni. În opinia primului procuror, ordonanța în cauză – justificată de indiciile și temerile conform cărora reclamantul risca să se sustragă urmăririi penale – nu a avut drept consecință privarea ilegală de libertate a celui în cauză, iar polițiștii au acționat în timpul evenimentelor din 27 și 28 aprilie 1998 în limita competențelor lor reglementate de lege, care le permitea să rețină o persoană suspectată că ar comis un act care constituia o amenințare la ordinea publică și să o rețină în arest preventiv pe o durată maximă de 24 de ore, pentru a o prezenta organului competent în vederea punerii în mișcare a acțiunii penale. Prim Procurorul a constatat de altfel că, la 28 aprilie 1998, dimineața, adică la mai puțin de 24 de ore de la reținerea sa, polițiștii l-au adus pe reclamant în fața procurorului D. Prim Procurorul a dispus ca această rezoluție să fie comunicată celui în cauză.

**c) Plângerea reclamantului împotriva rezoluției din 14 octombrie 1998 și
rezoluția de neîncepere a urmăririi penale din 18 iunie 2004**

35. La 12 martie 1999, reclamantul a depus la procurorul general de pe lângă Curtea supremă de justiție o plângere împotriva rezoluției pronunțată la 14 octombrie 1998 de procurorul T., de la secția parchetelor militare.

36. Prin adresa din 8 iunie 1999, prim procurorul militar de la secția parchetelor militare l-a informat pe reclamant că a confirmat rezoluția din 14 octombrie 1998, pe care o considera întemeiată conform legii.

37. La 31 august 2001, V., prim procurorul adjunct de la secția parchetelor militare, a infirmat rezoluția din 14 octombrie 1998 pe motiv că, în cursul investigațiilor lor, procurorii care instrumentau dosarul au omis să audieze persoanele indicate de reclamant, care intenționa să dovedească prin intermediul mărturiilor lor că el nu s-a sustras urmăririi penale în perioada reținerii sale de către membrii SIAS. În rezoluția sa, procurorul V. a menționat faptul că, la 27 august 2001, agentul guvernului român de pe lângă Curtea europeană a Drepturilor Omului a examinat dosarul deschis de parchetul român în legătură cu reclamantul.

38. La 18 iunie 2004, S., prim procurorul adjunct de la secția parchetelor militare a parchetului de pe lângă Înalta Curte de justiție și casație, a confirmat temeinicia rezoluției de neîncepere a urmăririi penale din 14 octombrie 1998, pe care o considera corect motivată și întemeiată pe dovezi îndestulătoare în ceea ce privește caracterul necesar al acțiunilor comise de

agenții Ministerului de Interne la 27 și 28 aprilie 1998 și conformității acestora cu legea.

39. Din elementele dosarului nu reiese că parchetul a comunicat această rezoluție reclamantului.

5. Acțiunea penală îndreptată împotriva reclamantului pentru contrabandă

40. Prin hotărârea din 18 februarie 1999, tribunalul militar teritorial din București l-a condamnat pe reclamant la o pedeapsă de 12 ani de închisoare pentru participarea la o asocieră de răufăcători și pentru contrabandă, infracțiuni încriminate de articolele 323 din codul penal, art. 175 și art. 179 combinate, din legea nr. 141/1997.

41. Prin hotărârea din 8 iunie 2000, curtea de apel miliară a admis apelul reclamantului și a redus durata pedepsei sale cu închisoarea la 8 ani.

42. Prin hotărârea definitivă din 26 februarie 2001, Curtea supremă de justiție, la recursul parchetului, a majorat la 14 ani pedeapsa cu închisoarea a reclamantului, pe care acesta o ispășește în prezent la penitenciarul Rahova.

II. DREPTUL INTERN APLICABIL

43. Dispozițiile aplicabile ale codului de procedură civilă (CPP) în ceea ce privește caile de atac prin care se poate face plângere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală sunt următoarele:

Articolul 275 alineatul 1 – Dreptul de a face plângere

« Oricine se poate plânde de o măsură sau de un act care, în cadrul acțiunii penale, a adus atingere intereselor sale legitime. »

Articolul 277 –Termenul de rezolvare

« Procurorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire și să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea modul în care a fost rezolvată. »

Articolul 278 – Plângerea contra actelor procurorului

«Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului. În cazul când măsurile și actele sunt ale prim-procurorului sau efectuate pe baza dispozițiilor sale, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior. »

44. Legea nr. 281 din 26 iunie 2003 (publicată în Monitorul Oficial din 1 iulie 2003) a introdus în CPP noul articol 278¹, care are următorul conținut :

Articolul 278¹ – Plângerea în fața instanței împotriva rezoluțiilor sau a ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată

« 1. După respingerea plângerii făcute conform [art. 275](#) – 278 din Codul de Procedură Penală împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale date de procuror, persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt vătămate pot face plângere în termen de 20 de zile de la data comunicării de către procuror a modului de rezolvare, la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

2 În cazul în care prim-procurorul parchetului sau, după caz, procurorul general al parchetului de pe lângă Curtea de Apel, procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori procurorul ierarhic superior nu a soluționat plângerea în termenul de 20 de zile prevăzut în [art. 277](#), termenul de 20 de zile prevăzut în alin. 1 curge de la data expirării termenului de 20 de zile.

3. Dosarul va fi trimis de parchet instanței competente în termen de 5 zile de la primirea adresei prin care se cere dosarul (...)

4. Persoana față de care s-a dispus neînceperea urmăririi penale precum și persoana care a făcut plângerea se citează. Instanța, judecând plângerea, verifică rezoluția sau ordonanța atacată, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi prezentate.

(...)

8. Instanța pronunță una dintre următoarele soluții:

a) respinge plângerea, prin sentință, menținând soluția din rezoluția sau ordonanța atacată;

b) admite plângerea, prin sentință, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și trimite cauza procurorului în vederea începerii sau a redeschiderii urmăririi penale;

c) admite plângerea, prin încheiere, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și, când probele existente la dosar sunt suficiente pentru judecarea cauzei, reține cauza spre judecare;

10. Procurorul, autorul plângerii, persoana în privința căreia instanța a decis că nu este cazul să se înceapă ori să se redeschidă urmărirea penală precum și orice persoană ale cărei interese legitime sunt vătămăte pot introduce recurs împotriva deciziei instanței.

(...)

(...)

12. Instanța este obligată să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire și să comunice, de îndată și motivat, persoanei care a făcut plângerea, modul în care aceasta a fost rezolvată. »

45. Fiind vorba despre decizii ale parchetului înainte de intrarea în vigoare a legii, articolele IX și XI din legea nr. 281 din 26 iunie 2003 precizează:

Articolul IX

« (...)

5. Termenul acordat pentru depunerea unei plângeri întemeiată pe articolul 278¹ din codul de procedură penală împotriva deciziei de neîncepere a urmăririi penale luată de procuror înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi este de un an de la data intrării în vigoare a legii dacă responsabilitatea penală nu este prescrisă. »

Articolul XI

« Prezenta lege va intra în vigoare la data publicării sale în Monitorul Oficial și va fi pusă în aplicare (...) începând de la data de 1 ianuarie 2004. »

46. Dispozițiile aplicabile de drept intern referitoare la statutul polițiștilor și procurorilor militari figurează la paragraful 40 din hotărârea *Barbu Anghelescu împotriva României* (nr. 46430/99, 5 octombrie 2004 ; v., de asemenea, *Notar împotriva României*, nr. 42860/98, (dec.), 13 noiembrie 2003).

ÎN DREPT**I. ASUPRA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A ARTICOLULUI 3 DIN
CONVENȚIE**

47. Reclamantul se plânge că a fost supus la rele tratamente la 27 aprilie 1998, în timpul reținerii sale de către agenții statului, care au rămas nepedepsiți de atunci. El invocă articolul 3 din Convenție, formulat după cum urmează:

« Nimeni nu poate fi supus la acte de tortură și nici la tratamente inumane sau degradante. »

A. Asupra excepției preliminare a Guvernului

48. Guvernul susține inadmisibilitatea acestui capăt de cerere pe motiv de ne-epuizare a căilor de recurs interne. El consideră că reclamantul a omis să sesizeze tribunalul competent, în virtutea articolului 278¹ CPP, pentru a se plânde împotriva rezoluțiilor de neîncepere a urmăririi penale ale parchetului, ceea ce el putea face în termen de un an prevăzut de dispoziția tranzitorie cuprinsă în articolul IX din legea nr. 281 din 26 iunie 2003.

49. Admițând că respectiva cale de atac a plângerii împotriva rezoluțiilor a fost introdusă în lege după introducerea cererii de către reclamant, Guvernul consideră totuși ca este un recurs suficient, accesibil și efectiv, în sensul articolului 35 paragraful 1 din Convenție (*Brusco împotriva Italiei* (dec.), nr. 69789/01, CEDO 2001-IX și *Nogolica împotriva Croației* (dec.), nr. 77784/01, CEDO 2002-VIII). În opinia Guvernului, noua dispoziție asigură posibilitatea de a obține examinarea de către un tribunal a rezoluției sau a ordonanței litigioase pe baza actelor de la dosar și de a dispune analiza oricărui nou mijloc de probă. Eficacitatea acestui recurs constă de asemenea în faptul că, în cazul în care consideră necesar, tribunalul poate decide fie casarea rezoluției contestate și trimiterea cauzei procurorului pentru ca acesta să dispună punerea în mișcare a acțiunii penale, fie examinarea directă a cauzei pe fond. Guvernul prezintă exemple de jurisprudență și articole de doctrină care, în opinia sa, dovedesc că această cale de recurs este eficace atât în teorie cât și în practică.

50. Reclamantul contestă teza Guvernului. El afirmă că obiectiv el nu era în măsură să folosească noua cale de recurs indicată, rezoluția pronunțată la 18 iunie 2004 de parchet nefiindu-i comunicată. El consideră că această ultimă rezoluție, luată ca urmare a intervenției agentului Guvernului pe lângă magistrații de la parchet, viza de fapt, să îl pună, în mod artificial, în situația de ne-epuizare a căilor de atac interne.

51. Curtea amintește că regula epuizării căilor de atac interne enunțată la articolul 35 al Convenției impune persoanelor care doresc să intenteze o acțiune împotriva unui Stat obligația de a folosi în prealabil căile de atac oferite de sistemul juridic din țara lor. Aceste căi de atac trebuie să existe cu un grad suficient de certitudine, atât în practică cât și în teorie, fără de care le lipsește opozabilitatea și accesibilitatea dorite (v., în esență, *Dalia împotriva Franței*, hotărârea din 19 februarie 1998, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-I, p. 87, paragraful 38). Epuizarea căilor de atac interne este examinată în mod normal la data introducerii cererii la Curte. Totuși, această regulă nu este fără excepții, care pot fi justificate de circumstanțele speciale ale cauzei (*Brusco* antemenționată și *Prodan împotriva Moldovei*, nr. 49806/99, paragraful 39, CEDO 2004-III).

52. În speță, Curtea constată că reclamantul a epuizat toate căile de atac în vigoare în momentul introducerii cererii. Într-adevăr, în acea perioadă, nici o dispoziție de drept român nu permitea introducerea unei plângeri în fața unei instanțe a rezoluției de neîncepere a urmăririi penale pronunțată de

procuror. Dimpotrivă, articolul 278 CPP, așa cum era atunci formulat, prevedea în mod expres că singura cale de atac împotriva unei astfel de rezoluții era plângerea în fața procurorului ierarhic superior, cale pe care reclamantul a folosit-o de altfel fără succes.

53. Noua cale de atac indicată de Guvern, întemeiată pe articolul 278¹ CPP coroborat cu articolul IX din legea nr. 281 din 26 iunie 2003 (« legea nr. 281 »), a devenit disponibilă la 1 iulie 2003, adică la peste cinci ani de la faptele denunțate de reclamant în plângerea sa penală din 28 aprilie 1998. După exemplul Guvernului, Curtea consideră că procedura instaurată de articolul antemenționat i-ar fi permis reclamantului să conteste în fața instanței ultima rezoluție a parchetului de neîncepere urmăririi penale din 18 iunie 2004, prin vicierea dispoziției tranzitorii conținută în articolul IX din legea nr. 281 ; totuși, ar fi trebuit în acest scop ca autoritățile competente să aducă această decizie la cunoștința celui în cauză. Ori, reclamantul arată că nu acesta a fost cazul, iar actele depuse la dosar de părți nu par a-l contrazice.

54. Chiar dacă am presupune că rezoluția în cauză i-ar fi fost comunicată, și în ipoteza în care excepția Guvernului ar viza de asemenea rezoluția de neîncepere a urmăririi penale din 14 octombrie 1998, confirmată de procurorul ierarhic superior, despre care reclamantul se pare că a fost informat la 8 iunie 1999 (paragraful 36 de mai sus), Curtea nu este convinsă, pentru motivele arătate în continuare, că o plângere întemeiată pe

dispozițiile indicate de Guvern i-ar fi permis efectiv reclamantului să obțină, în lumina circumstanțelor cauzei, repararea pretensei încălcări a Convenției.

55. În acest sens, Curtea amintește că demararea promptă a unei anchete de către autorități atunci când s-a făcut uz de forță poate, în mod general, să fie considerată a fi de maximă importanță pentru a păstra încrederea publică și adeziunea sa la statul de drept și pentru a preveni orice aparență de toleranță a actelor ilegale sau complicitatea în comiterea acestora (*mutatis mutandis*, *Hugh Jordan împotriva Regatului Unit*, nr. 24746/94, paragraful 108, 136-140, 4 mai 2001, și *Yaşa împotriva Turciei*, hotărârea din 2 septembrie 1998, *Culegere* 1998-VI, paragraful 102-104, p. 2439-2440). În speță, având în vedere că articolul 278¹ CPP a intrat în vigoare după cinci ani de la comiterea faptelor denunțate de reclamant, este greu să admitem că o acțiune în justiție pe acest temei ar fi permis realizarea unei anchete cu toată diligența.

56. De altfel, chiar dacă în conformitate cu noile dispoziții revenea tribunalului prezumat a fi independent și imparțial să controleze dosarul de urmărire penală a parchetului (paragraful 44 de mai sus), nu este nerezonabil să gândim că aprecierea de către instanța în cauză risca, în speță, să rămână tributară anchetei inițial efectuată de organele urmărire. Într-adevăr, dacă este adevărat că tribunalului competent îi era permis să dispună interogarea martorilor și să admită noi probe, nu este mai puțin adevărat că scurgerea timpului era de natură a altera capacitatea martorilor

de a-și aminti evenimentele în detaliu și cu exactitate (*İpek împotriva Turciei*, nr. 25760/94, 17 februarie 2004, paragraful 116). Ori, în speță, printre elementele esențiale care ar fi permis să se judece dacă mijloacele violente folosite de membrii trupelor speciale cu ocazia reținerii reclamantului erau sau nu justificate, figurează depozițiile martorilor, care ar fi trebuit să fie invitați să-și reamintească incidentele care au avut loc cu câțiva ani în urmă.

57. În lumina circumstanțelor cauzei, Curtea consideră că nu există elemente care ar putea justifica o excepție de la principiul general conform căruia condiția de epuizare a cailor de atac interne trebuie să fie apreciată la momentul introducerii cererii. În consecință, excepția preliminară a Guvernului nu poate fi reținută.

B. Asupra temeiniciei cauzei

1. Partea materială a articolului 3

58. Curtea amintește că articolul 3 consacră una din valorile fundamentale ale societăților democratice. Chiar și în circumstanțele cele mai dificile, ca, de exemplu, lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice în termeni absoluți tortura și pedepsele sau tratamentele inumane sau degradante. Articolul 3 nu prevede restricții, prin care este în contrast cu majoritatea clauzelor normative ale Convenției și ale Protocoalelor nr. 1 și 4, și conform articolului 15 paragraful 2 nu admite nici

o derogare, chiar și în caz de pericol public care amenință viața națiunii (*Selmouni împotriva Franței* [GC], nr.25803/94, CEDO 1999-V, paragraful 95).

59. De altfel, un rău tratament trebuie să atingă un minimum de gravitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Aprecierea acestui minim este relativă prin esență; ea depinde de ansamblul datelor cauzei și, în esență, de durata tratamentului, de efectele sale fizice și/sau psihice ca și, uneori, de sex, de vârsta și de starea de sănătate a victimei. Atunci când o persoană este privată de libertate, folosirea în ceea ce o privește a forței fizice atunci când aceasta nu era strict necesară prin comportamentul său aduce atingere demnității umane și constituie, în principiu, o încălcare a dreptului garantat de articolul 3 (*Ribitsch împotriva Austriei*, hotărârea din 4 decembrie 1995, seria A nr. 336, paragraful 38 și *Tekin împotriva Turciei*, hotărârea din 9 iunie 1998, *Culegere* 1998-IV, paragraful 52-53).

60. Curtea subliniază că persoanele aflate în arest preventiv se află în situația de vulnerabilitate și că autoritățile au datoria de a le proteja. Statul este responsabil pentru orice persoană aflată în arest preventiv, deoarece aceasta din urmă se află integral în mâinile funcționarilor de poliție. Atunci când evenimentele în cauză, în totalitatea lor sau în mare parte, sunt cunoscute exclusiv de autorități, orice rană survenită în această perioadă dă naștere la puternice presupuneri de fapt. Este în sarcina Guvernului să prezinte dovezi stabilind faptele care aruncă o îndoială asupra relatării

victimei (*Tomasi împotriva Franței*, hotărârea din 27 august 1992, seria A nr. 241-A paragrafele 108-111 ; *Ribitsch împotriva Austriei*, antemenționat, paragraful 31, *Berktaş împotriva Turciei*, nr. 22493/93, paragraful 167, 1 martie 2001 și *Rivas împotriva Franței*, nr. 59584/00, paragraful 38, 1 aprilie 2004).

61. Susținerile de rele tratamente trebuie să fie întemeiate în fața Curții pe elemente de dovadă adecvate (v., *mutatis mutandis*, hotărârea *Klaas* și alții din 6 septembrie 1978, seria A nr. 28, p. 21, p. 17, paragraful 30). Pentru stabilirea faptelor, Curtea se servește de criteriul dovezii « dincolo de orice dubiu rezonabil » ; o astfel de dovadă poate totuși rezulta dintr-un mănunchi de indicii sau de prezumții neinfirmate, suficient de grave, precise și conforme (*Irlanda împotriva Marii Britanii*, hotărârea din 18 ianuarie 1978, seria A nr. 25, p. 65, paragraful 161 *in fine*, *Aydın împotriva Turciei*, hotărârea din 25 septembrie 1997, *Culegere* 1997-VI, p. 1889, paragraful 73, și *Selmouni împotriva Franței*, antemenționat, paragraful 88).

62. În speță, nimeni nu contestă că reclamantului i-au fost cauzate răni de către membrii SIAS cu ocazia reținerii sale, la 27 aprilie 1998 : certificatul medico-legal întocmit în următoarele 24 de ore atestă că, la arestarea sa, reclamantul a fost lovit cu obiecte contondente, lovituri care i-au cauzat numeroase excoriații și echimoze care au necesitat îngrijiri timp de 7 zile (paragrafele 28 și 29 de mai sus). Curtea consideră că nu există circumstanțe susceptibile să o facă să aibă dubii în ceea ce privește originea

acestor leziuni, care pot fi deci considerate a fi consecința utilizării forței de către polițiști cu ocazia reținerii sale (*Klaas împotriva Germaniei*, antemenționat, p. 17, paragraful 30; *Caloc împotriva France*, antemenționat, p. 31, paragraful 97 și *R.L. și M.-J.D. împotriva Franței*, nr. 44568/98, paragraful 67, 19 mai 2004).

63. Îi revine, deci, Curții să investigheze dacă forța fizică utilizată de membrii SIAS pentru a-l reține și controla pe reclamant era necesară și proporționată. În acest sens, ea acordă o importanță deosebită rănilor care au fost cauzate și circumstanțelor în care acestea au avut loc.

64. Curtea constată că părțile sunt în dezacord în acest sens: în opinia reclamantului, nimic nu impunea folosirea de mijloace violente împotriva sa deoarece el nu s-a sustras în nici un mod urmăririi penale; această teză este contestată de Guvern, care afirmă că leziunile cauzate reclamantului de membrii SIAS erau superficiale și datorate opunerii cu îndârjire a reclamantului – care se îndoia că membrii SIAS erau într-adevăr polițiști – cu ocazia interpelării sale (paragrafele 16 și 17 de mai sus).

65. Având în vedere actele dosarului, este incontestabil că arestându-l pe reclamant, polițiștii inculpați au executat ordinul – primit de la cadre din Ministerul de Interne – de a-l găsi și de a-l conduce în fața procurorului militar care a inițiat acțiunea penală împotriva lui pentru contrabandă și participarea la o asociere pentru săvârșirea de infracțiuni.

66. Se impune să se constate, în lumina ansamblului declarațiilor făcute de diverși protagoniști, că reținerea reclamantului a fost plină de agitație : la o oră târzie, două mașini de poliție au blocat trecerea sa pe când se afla la volanul vehiculului său (paragrafele 16, 17, 32 de mai sus) ; rezultă din procesul-verbal întocmit de membrii SIAS și din declarațiile lor făcute la parchet și prezentate de Guvern (paragraful 17 *in fine* de mai sus) că reclamantul s-a opus și a acționat brusc, ca și cum avea o armă sub haina sa, ceea ce i-a făcut pe polițiști să-l imobilizeze prin forță cauzându-i excoriații și echimoze care au necesitat cinci până la șapte zile de îngrijiri (paragrafele 28 și 32 de mai sus). Prin natura și gravitatea lor, aceste diverse traumatisme par Curții compatibile cu faptul că interpelarea reclamantului a fost agitată și că polițiștii au trebuit să-l imobilizeze pe reclamant cu ajutorul cătușelor, așa cum precizează Guvernul și după cum reiese din rezultatul acțiunii desfășurate la nivel intern (paragrafele 30, 34 și 38 de mai sus).

67. Cu toate că reclamantul se plânde de faptul că procurorul însărcinat cu instrumentarea cauzei demarate în urma plângerii sale penale dă crezare mărturiilor agenților Ministerului de Interne în pronunțarea rezoluției sale de neîncepere a urmăririi penale în favoarea polițiștilor puși sub acuzare, Curtea consideră că pretinsa lipsă a autorităților de a efectua o anchetă efectivă asupra împrejurărilor în care a avut loc interpelarea în cauză este o chestiune distinctă de pretinsa încălcare materială a articolului 3 din

Convenție; Curtea va reveni de altfel în această chestiune în continuare (paragraful 82 de mai jos).

68. Analizând ansamblul elementelor pertinente, inclusiv certificatele medicale care dovedesc ușoara gravitate a traumatismelor cauzate reclamantului, Curtea nu consideră stabilit că mijloacele folosite au fost inadecvate și disproporționate pentru scopul misiunii, care consta în a-l reține pe reclamant și a-l conduce în fața autorității care angajase urmărirea penală împotriva acestuia.

69. Pe cale de consecință, nu se poate stabili în speță nici o încălcare a articolului 3 în latura sa materială.

2. Latura procedurală a articolului 3

70. Reclamantul denunță lipsa anchetei efective în legătură cu plângerea sa pentru rele tratamente aplicate de agenți de stat, care au rămas nepedepsiți după ce l-au reținut recurgând în mod nejustificat la mijloace violente. El remarcă faptul că magistrații de la parchetul militar erau subordonați puterii executive și că ei s-au mărginit să verifice susținerile sale fără a efectua o anchetă efectivă; în esență, el susține că nici una din persoanele a căror audiere a solicitat-o nu a fost audiată de procurori. Guvernul contestă această teză, indicând că o anchetă efectivă și aprofundată a fost efectuată în cauză de diverși procurori de la parchetele militare competente.

71. Curtea amintește că, atunci când un individ afirmă într-un mod constant că a fost supus, din partea poliției sau a altor servicii comparabile de stat, la tratamente contrare articolului 3 din Convenție, această dispoziție combinată cu datoria generală impusă statului de articolul 1 de a « recunoaște oricărei persoane din jurisdicția sa drepturile și libertățile definite (...) [în] Convenție », necesită, prin implicare, să existe o anchetă oficială efectivă. Această anchetă, spre deosebire de cea solicitată conform articolului 2, trebuie să poată duce la identificarea și pedepsirea celor responsabili (*Labita împotriva Italiei* [GC], nr. 26772/95, paragraful 131, CEDO 2000-IV, și *Pantea împotriva României*, nr. 33343/96, paragraful 199, CEDO 2003-VI).

72. Desigur, așa cum precizează Guvernul, autoritățile interne nu au rămas inactive la gravele susțineri de rele tratamente în cauza reclamantului. Totuși, conform opiniei Curții, aceasta nu ar fi suficient pentru a-i degaja de orice responsabilitate în ceea ce privește latura procedurală a articolului 3 din Convenție. Curtea amintește în acest sens că autoritățile nu trebuie să subvalueze importanța mesajului pe care îl transmit tuturor persoanelor în cauză, ca și opiniei publice, atunci când ele decid să angajeze sau nu acțiuni penale împotriva funcționarilor bănuți de tratamente care contravin articolului 3 din Convenție. În esență, Curtea consideră că ele nu trebuie în nici un caz să dea impresia că sunt dispuse să lase astfel de cazuri de rele

tratamente nepedepsite (*Egmez împotriva Ciprului*, nr. 30873/96, paragraful 71, CEDO 2000-XII).

73. Curtea constată că o anchetă a fost totuși efectuată în această cauză: reclamantul, pretinzând că a fost supus la rele tratamente din partea forțelor speciale SIAS cu ocazia reținerii sale, apoi, din partea polițiștilor de la secția penală a IGP cu ocazia interogatoriului său, procurorii militari de la parchetul de pe lângă Curtea supremă de justiție au instruit această plângere audiindu-l pe reclamant și persoanele încrimate de el, dispunând efectuarea unei expertize asupra stării de sănătate a reclamantului și concluzionând la neînceperea urmăririi penale pe motiv că forța utilizată împotriva reclamantului de către agenți ai Ministerului de interne a fost de slabă intensitate și că mijloacele folosite au fost adecvate și nedisproporționate în scopul misiunii de reținere a celui în cauză.

74. Dacă nu Curtea este cea care trebuie să repună în cauză rezultatul anchetei efectuate de autorități în chestiunea mijloacelor violente de care agenții de Stat au făcut uz la reținerea reclamantului, nu este mai puțin adevărat că, pentru ca o astfel de anchetă să poată fi efectivă, este necesar ca persoanele responsabile cu ancheta și cele care efectuează investigațiile să fie independente de cele implicate în evenimente (v., de exemplu, hotărârile *Güleç împotriva Turciei* din 27 iulie 1998, *Culegerea* 1998-IV, paragrafele 81-82, și *Oğur împotriva Turciei* [GC], nr. 21954/93, CEDO 1999-III, paragrafele 91-92). Aceasta presupune nu doar lipsa oricărei legături

ierarhice sau instituționale dar și o independență practică (v., de exemplu, hotărârea *Ergi împotriva Turciei* du 28 iulie 1998, *Culegere* 1998-IV, paragrafele 83-84, și *Kelly și alții împotriva Marii Britanii*, nr. 30054/96, paragraful 114, 4 mai 2001).

75. Ori, independența procurorilor militari care au efectuat ancheta poate fi pusă sub semnul îndoielii având în vedere legislația națională în vigoare la data faptelor. În cauza *Barbu Anghelescu împotriva României*, Curtea a considerat că a existat o încălcare a articolului 3 în latura sa procedurală având în vedere lipsa de independență a procurorilor miliari cărora li s-a solicitat să efectueze o anchetă în urma unei plângeri penale pentru rele tratamente îndreptată împotriva ofițerilor de poliție (*Barbu Anghelescu împotriva României*, nr. 46430/99, paragraful 70, 5 octombrie 2004). Ea a constatat că aceștia din urmă erau la data faptelor cadre militare active cu aceeași funcție ca și procurorii militari și că ei beneficiau deci de grade militare, se bucurau de toate privilegiile în materie, erau responsabili de încălcarea regulilor de disciplină militară și făceau parte din structura militară, bazată pe principiul subordonării ierarhice (*Barbu Anghelescu* antemenționat, paragrafele 40-43).

76. Curtea reiterează constatarea sa anterioară, considerând că nu există nici un motiv să se îndepărteze de aceasta în speță. Ea subliniază într-adevăr că lipsa de independență instituțională a procurorilor miliari pare a fi fost tradusă în speță prin modul în care ei au efectuat ancheta în legătură cu

membrii SIAS ; ea consideră frapant în acest sens că procurorii însărcinați cu instrumentarea anchetei nu au încercat să înlăture dubiile nici în ceea ce privește necesitatea pentru polițiștii SIAS să recurgă la mijloace violente nici în ceea ce privește interogatoriul reclamantului, 11 ore în noaptea care a urmat reținerii sale, în biroul colonelului P. Deși reclamantul a indicat în plângerea sa penală numele mai multor persoane ale căror mărturii, în opinia sa, ar fi permis dovada că el nu s-a sustras urmăririi penale cu ocazia reținerii sale (paragraful 37 de mai sus), parchetul s-a bazat exclusiv pe mărturiile polițiștilor și ale membrilor SIAS, care au justificat folosirea violenței prin necesitatea de a-l imobiliza pe reclamant (paragraful 32 de mai sus).

77. Curtea constată de altfel că statutul cadrelor de poliție a fost reformat recent prin legea nr. 218 din 23 aprilie 2002 asupra organizării și funcționării poliției și legea nr. 360 din 6 iunie 2002 asupra statutului polițiștilor, în virtutea noului cadru legislativ, polițiștii au de acum înainte calitatea de funcționari, eventualele acțiuni penale împotriva lor ținând în prezent de competența parchetelor și tribunalelor ordinare (paragraful 46 de mai sus).

78. Având în vedere legislația națională în vigoare la data faptelor, Curtea consideră că în speță ancheta desfășurată de autorități în legătură cu plângerea pentru rele tratamente pe care reclamantul a prezentat-o autorităților naționale nu se baza suficient pe realitate .

79. Pe cale de consecință, a existat încălcarea articolului 3 în latura sa procedurală.

II. ASUPRA APLICABILITĂȚII ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

80. În conformitate cu condițiile articolului 41 din Convenție,

« În cazul în care Curtea declară că a existat încălcarea Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite îndepărtarea decât imperfectă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții vătămate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Daune

81. Cu titlul de daune materiale, reclamantul pretinde o sumă corespunzătoare veniturilor pe care ar fi putut să le obțină dacă nu ar fi fost demis din postul său de director al unei societăți de afretare de avioane după ce a fost arestat și interogat pentru contrabandă.

El pretinde de asemenea 30 000 Euro (EUR) ca daune morale decurgând din atingerea adusă imaginii sale publice ca o consecință a mai multor fapte neplăcute ca, de exemplu, publicarea fotografiei sale în mijloacele de comunicare în masă ca urmare a relelor tratamente care i-ar fi fost aplicate de agenții de Stat cu ocazia reținerii sale, la 27 aprilie 1998 ; tratamentul care i-a fost aplicat în arest și în fața organelor de urmărire însărcinate cu ancheta în baza acuzațiilor care i-au fost aduse; circumstanțele în care poliștii l-au reînsoțit la București, la 23 aprilie 1998. El expune că starea sa

de sănătate, care s-a deteriorat în urma reținerii sale datorită mijloacelor violente folosite de forțele de poliție, s-a agravat și mai mult după aceea.

82. Guvernul solicită respingerea cererii de satisfacție echitabilă a reclamantului; este vorba, în opinia sa, de pretenții care nu au legătură de cauzalitate cu motivele plângerii declarate admisibile de către Curte și care, în plus, nu sunt susținute.

83. Curtea constată că unica bază de reținut pentru acordarea unei satisfacții echitabile constă, în speță, în faptul că ancheta desfășurată de autorități ca urmare a plângerilor pentru rele tratamente făcute de reclamant în fața autorităților naționale a fost lipsită de caracter efectiv ca urmare a legislației naționale aplicabile la data faptelor (paragrafele 78 și 79 de mai sus). Ea nu observă nici o legătură de cauzalitate între faptele care stau la originea încălcării constatate și a prejudiciului material pretins de reclamant.

84. Ea consideră că respectiv constatarea încălcării articolului 3 în latura sa procedurală constituie o reparație suficientă a prejudiciului moral suportat de cel în cauză datorită lipsei caracterului efectiv al anchetei purtate de autorități ca urmare a plângerii sale penale împotriva agenților de Stat.

B. Onorarii și cheltuieli

85. Reclamantul solicită rambursarea onorariilor și cheltuielilor angajate de el în acțiunea în fața autorităților naționale și în fața Curții, pe care le detaliază după cum urmează:

a) 2 000 000 lei românești (ROL) pentru corespondența sa cu Curtea și expertiza medico-legală;

b) 50 000 000 ROL pentru onorariile avocaților care l-au reprezentat în acțiunea în fața tribunalelor naționale și în fața Curții.

86. Guvernul se prevalează de imposibilitatea de a stabili, pe baza actelor justificative puse la dispoziție de reclamant, dacă cheltuielile pretinse de el ca onorarii de avocat au o legătură directă cu cererea depusă la Curte.

87. Curtea amintește că, în conformitate cu jurisprudența constantă, atribuirea de onorarii și cheltuieli în baza articolului 41 presupune ca acestea să se bazeze pe realitatea lor, pe necesitatea lor și, în plus, pe caracterul rezonabil al cuantumului lor (*Iatridis împotriva Greciei* (satisfacție echitabilă) [GC], nr. 31107/96, paragraful 54, CEDO 2000-XI). De altfel, cheltuielile de judecată nu sunt recuperabile decât în măsura în care acestea se raportează la încălcarea constatată (*Beyeler împotriva Italiei* (satisfacție echitabilă) [GC], nr. 33202/96, paragraful 27, 28 mai 2002). Curtea constată că doar o singură parte a cheltuielilor pretinse de reclamant a fost expusă în mod real și necesar și se raportează la încălcarea constatată. Statuând în echitate, ea consideră adecvat să atribuie 2 200 EUR, din care trebuie să deducă suma de 850 EUR plătită deja de Consiliul Europei cu titlu de asistență judiciară, neluată în calcul în cererea reclamantului.

C. Majorări de întârziere

88. Curtea hotărăște să aplice majorări de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE**CURTEA, ÎN UNANIMITATE,**

1. *Respinge* excepția preliminară a Guvernului;
2. *Hotărăște* că nu a existat o încălcare a articolului 3 din Convenție în latura sa materială;
3. *Hotărăște* că a existat o încălcare a articolului 3 din Convenție în latura sa procedurală;

4. *Hotărăște* că respectiv constatarea unei încălcări furnizează *in se* o satisfacție echitabilă suficientă pentru dauna morală suportată de reclamant;

5. *Hotărăște*

a) că Statul pârât trebuie să-i plătească reclamantului în termen de trei luni de la data la care hotărârea va fi devenit definitivă conform articolului 44 paragraful 2 din Convenție, 2 200 EUR (două mii două sute de Euro) pentru onorarii și cheltuieli, minus suma de 850 EUR (opt sute cincizeci de Euro), încasată deja cu titlul de asistență judiciară, sumă care urmează să fie plătită în lei românești la cursul de schimb aplicabil la data plății;

b) această sumă va fi majorată, începând de la data expirării termenului menționat până la momentul efectuării plății, cu o dobândă simplă de întârziere egală cu dobânda minimă pentru împrumut practică de Banca Centrală Europeană, valabilă în această perioadă, la aceasta adăugându-se o majorare cu 3 puncte procentuale;

6. *Respinge* cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru surplus.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la data de 26 aprilie 2007, în conformitate cu art. 77 alin. 2 și 3 din Regulamentul Curții

Santiago QUESADA

Grefier

BOŠTJAN M. ZUPANČIČ

Președinte